

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket.”

2011. március

- Zsid 3, 7-8 -

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Weltler Sándor (ny. ev. lelkész, Malomsok)

A hónap igéje: Csak Istennél csendesül el lelkem, tőle kapok reménységet. (Zsolt 62,6)

I.

Sokféle „csak” van.

Dacos, minden ellenvetést eleve kizáró, magyarázatot nem adó, határozott, kérlelhetetlen, már-már könyörtelen, gondolatjeles: csak –

Elégedetlenkedő, keveset vagy a kevesebbet értékelni, kevésen hűnek lenni nem tudó, másra, többre, nagyobbra vágyó kérdőjeles: csak?

Realista, az ember helyzetét a maga valóságában láttató, illúziókat nem tápláló, ábrándokat nem kergető, tények alapjára álló „pontos”: csak.

Magabiztos, tévedőknek, tévelygőknek, tévesztések útvesztőjében vergődőknek és bizonytalankodóknak határozottan utat mutatni tudó felkiáltójeles: csak!

Sóvárgó, Istent alázattal kereső, szívnyugalmat áhító, hitben megtaláló hárompontos: csak... „Csak Istennél csendesül el lelkem, tőle kapok segítséget.” (Zsolt 62,2)

Sziklaszilárd, erős vára oltalmában élő, türelmesen várakozó, támadható, de le nem győzhető kötőjeles: csak – „Csak ő az én kősziklám és szabadítóm, erős váram, nem ingadozom sokáig.” (Zsolt 62,3)

Lázadó, mindig az egyet megölni akaró, pusztítására és hazugságra szövetkező, álságos, átkozódó, átkot szóró halálfejes: csak ☩. „Csak azon tanácskoznak, hogyan taszítsák le a magasból.” (Zsolt 62,5)

Bűnbánó, önporába visszahulló, zsarolt javakkal és rablott holmikkal megmérgetett, de gazdagon is könnyűnek találtatott sírkeresztes: csak ✠. „Csak pára az ember élete, ha mérlegre kerülnek, a páránál is könnyebb mindegyik.” (Zsolt 62,10)

II.

Nem véletlen, hogy igénkben az Istenben bízó hangja másodszer a lázadó és bűnbánó között szólal meg, mint Jézus a Golgo-

tán, az a bizonyos háromkeresztes: csak ✠✠✠. „Csak Istennél csendesül el lelkem, tőle kapok reménységet.” (Zsolt 62,6)

Nem véletlen, hogy aki itt énekel, már nem ingadozik, hiszen a segítsége megérkezett, és így a hit teljes bizonyosságával mu-

tathat az Istenre: csak ő. „Csak ő az én kősziklám és szabadítóm, erős váram, nem ingadozom.” (Zsolt 62,7)

Nem véletlen, hogy Isten egyszer szól. Aki figyel, azonnal érti a pontosvevővel elválasztott és megkülönböztetett törvény és evangélium szavát: ✠ ✠. „(Csak) Istennél van az erő; (csak) nálad van, Uram, a szeretet.” (Zsolt 62,12-13)

III.

Három kérdést kell tisztázni.

1. Kik azok, akik tanácskoznak? Nem kétséges, hogy a nagytanács. Ahogyan meg van írva: Összehívták tehát a főpapok és a farizeusok a nagytanácsot, és így szóltak: „Mit tegyünk? Ez az ember ugyanis sok jelt tesz. Ha egyszerűen csak hagyjuk őt, mindenki hisz majd benne, aztán jönnek a rómaiak, és elveszik tőlünk a helyet is, a népet is.” (Jn 11,47-48)

2. Ki az, akire támadnak, akit meg akarnak ölni, akit szeretnének letaszítani a magasból? Nem kétséges, hogy Jézus. Ahogyan meg van írva: Egyikük pedig, Kajafás, aki főpap volt abban az esztendőben, ezt mondta nekik: „Ti nem értetek semmit. Azt

sem veszitek fontolóra: jobb nektek, hogy egyetlen ember haljon meg a népért, sem hogy az egész nép elveszen.” Mindezt pedig nem magától mondta, hanem mivel főpap volt abban az esztendőben, megjövendölte, hogy Jézus meg fog halni a népért; és nem is csak a népért, hanem azért is, hogy Isten szétszóródott gyermekeit egybegyűjtse. (Jn 11,49-52)

3. „Mégfizet mindenkinek tettei szerint” – zárul Dávid zsoltára. Isten kétféleképpen fizet. Egyrészt az ember cselekedete szerint a törvénye szavával. A vadszölőt termő „gyönyörű ültvényének” az ismert régi dallal: „Hagyom, hogy elvaduljon, nem metszik, nem kapálják, fölveri a tövis és a gaz. Megparancsolom a felhőknek is, hogy ne adjanak rá esőt!” (Ézs 5,6) Másrészt isteni cselekedete szerint, az evangélium új énekével: „Csak egyedül Jézus, csak egyedül ő”! „Hiszen önként ment a halálba, hagyta, hogy a bűnösök közé sorolják, pedig sokak vétkét vállalta magára, és közbenjárt a bűnösökért.” Isten „tettei szerint” fizet. Tetteink szerint így: HAGYOM! Tettei szerint pedig úgy, hogy HAGYTA! Ahogyan meg van írva: Attól a naptól fogva egyetértettek abban, hogy megölik őt. ... Keresték Jézust és a templomban megállva így tanakodtak egymás közt: „Mit gondoltok, lehet, hogy el sem jön az ünnepre?” A főpapok és a farizeusok pedig már kiadták a parancsot, hogy ha valaki tudja, hol van, jelentse be, hogy elfoghassák. (Jn 11,53. 56)

IV.

Aki törvény által akar megigazulni, tettei talicskáját akár maga előtt tolva, akár háta mögött húzva, soha nem érheti el a célt. A hit által megigazulni akaró viszont a Krisztusra tekint, benne csendesül el, mert nála, az Úrnál van a szeretet, aki „tette szerint” így fizet: „Nem arannyal, sem ezüsttel, hanem ártatlan szenvedésével és halálával, hogy egészen az övé legyek. Az ő országában őalatta éljek, és őt szolgáljam örök igazságban, ártatlanságban és boldogságban.”

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület főbb információi, eseményei

Ökumenikus kórházkápolna szentelése Kapuváron

Február 25-én, pénteken délelőtt ökumenikus imaliturgia keretében szentelte fel a három történelmi egyház püspöke – Pápai Lajos római katolikus megyés püspök, Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke, valamint Steinbach József, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke – a kapuvári kórház új kápolnáját.

- Nemeskolt, 2011. március 20. vasárnap – orgona- és oltárkép-szentelés

Ünnepi istentisztelet keretében ad hálát a nemeskoltai gyülekezet megújult orgonájának és oltárképének felszentelése alkalmából március 20-án, vasárnap 11 órakor. A szentelés és az igehirdetés szolgálatát Ittész János püspök végzi.

További információ Benedek János lelkésztől kérhető a 20/824-9169 telefonszámon.

- Győr, 2011. március 26. szombat – Luther-olvasókör

Szeretettel hívjuk és várjuk a győri és Győr környéki pedagógus testvéreket és más érdeklődőt is legközelebbi olvasóköri együttlé-tünkre. Az alkalom március 26-án, szombaton 10 órakor kezdődik az egyházkerület győri székházában (Bajcsy Zs. u. 26.).

Pongráczné Gaál Elvira és Isó Dorottya szervezők

- Szilsárkány, 2011. március 26. szombat – templomszentelés

Ünnepi istentisztelet keretében ad hálát a szilsárkányi gyülekezet templomának felújítása alkalmából március 26-án, szombaton 10.30 órakor. A szentelés és az igehirdetés szolgálatát Ittész János püspök végzi.

További információ Gombor Krisztián lelkésztől kérhető a 20/824-8834 telefonszámon.

- Kőszeg, 2011. április 3. vasárnap – hálaadás a tízesztendő szerzetothonért

Ünnepi istentisztelet keretében ad hálát a kőszegi gyülekezet szerzetothona alapításának tizedik évfordulója alkalmából. Az istentisztelet április 3-án vasárnap 9 órakor kezdődik, melynek igehirdetői szolgálatát Ittész János püspök végzi.

További információ Baranyay Csaba lelkésztől kérhető a 20/330-9664 telefonszámon.

Egyházkerületünk honlapja az interneten:

<http://nyugat.lutheran.hu>

A Dunántúli Harangszó az interneten:

www.harangszo.hu

Egyházunk honlapja az interneten:

www.lutheran.hu

MEGHÍVÓ

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Közgyűlésének szavazati és tanácskozási joggal rendelkező tagjait a Celldömölkön 2011. április 16-án (szombaton) 9.30 órakor kezdődő gyűlésre a 2005. évi IV. tv. 84.§ (1) bekezdése alapján tisztelettel és szeretettel összehívjuk. Helyszín a celldömölki gyülekezeti terem (Celldömölk, Ostffy M. tér 4.).

A közgyűlés nyilvános, melyre minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk.

Erős vár a mi Istenünk!

Győr, 2011. március 9.

Szabó György
egyházkerületi felügyelő

Ittész János
püspök

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerületben történo püspökválasztás 2011. évi menetrendje:

- Március 17–27. között a püspökválasztás első fordulója
- Március 31. jegyzőkönyvek megküldésének határideje a kerületi szavazatszám-láló bizottsághoz
- Április 29–május 8. között a püspökválasztás második fordulója (Ha szükséges!)
- Május 12. jegyzőkönyvek megküldésének határideje a kerületi szavazatszám-láló bizottsághoz

Egyházunk Elnöksége ebben az évben is kéri
gyülekezeti tagjainkat és minden
– egyházunk szolgálatát támogató –
adózó állampolgárt, hogy adójuk
egyházak részére felajánlható 1%-át a
Magyarországi Evangélikus Egyház
részére ajánlják fel, melynek technikai száma:

0035

Köszönettel a MEE Elnöksége

Az EKME által összeállított *Külmisziói melléklet*
lapunk következő számában jelenik meg!

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület lapja
Megjelenik havonta, dunántúli terjesztésben

Lapunk legközelebbi száma
2011. április 17-én
jelenik meg

Felelős szerkesztő: Menyes Gyula
Megrendelhető a szerkesztőség címén: (20/824-4222)
Evangélikus Püspöki Hivatal 9021 Győr, Bajcsy Zs. út 26.
Telefon: 96/516-160 96/516-162 Fax: 96/516-169
Postacím: 9001 Győr, Pf.: 1639
Kiadja a Soproni B. D. Evangélikus Gimnázium (Liceum)
Felelős kiadó: Tölli Balázs
Telefon: 99/512-430
Készült: Újsziget-rotta Sárvár – 900 példányban
Kapható: a templomokban, gyülekezeti iratterjesztésben
Előfizetési díj egy évre 1400 Ft, külföldön 40 €
E-mail: harangszo@lutheran.hu
Internet: www.harangszo.hu
ISSN 1416-9770

Fehér Károly (ny. ev. esperes, Székesfehérvár)

Jelek, jelképek, szimbólumok

34. A kulcsok

A kulcs mindennapos használati tárgyunk. Hétköznapiságában azonban nélkülözhetetlen. Kulcs nélkül a saját ajtónkon sem tudunk bemenni, sem viszonylagos nyugalommal otthon hagyni, amink az ajtón belül van. Ha elvesztettük, általában zárcserére kényszerülünk. A felelősség jele is, tehát nem bizzuk akárkire. Még családon belül sem bizzuk óvodáskorúra a lakáskulcsot. Bizonyos érettséget és felelősségtudatot tételezünk fel, amikor gyermekünk saját kulcsot kap. Kicsit büszke is, akinek már saját kulcsa van.

Hatalmat és rendelkezési jogot is jelképezhet a kulcs. Középkori és későbbi metseteken és képeken a ház asszonya nem rejti köténye alá, hanem szinte tüntetően viseli derekán a kulcsosomót. Sejteti, hogy rendelkezik valamivel, amihez nála, azaz a kulcsok nélkül más nem férhet.

Várok, városok meghódításakor, megadásuk jeleként adták a hódítók kezébe a városkapu kulcsát. Jelképesen ezzel ismerték el a győztesek hatalmát a város és annak minden java felett. Hatalmát még ma is előfordul, hogy egy előkelő vendégnek – a tisztelet jeleként – átnyújtják a város vagy egy intézmény jelképes kulcsát. Egyszerre nélkülözhetetlen használati tárgy és jelkép a kulcs. Nem gondolom, hogy a jelképségét bármiféle elektromos jel vagy mágneskártya felválthatná.

Biblikus jel is a kulcs. Ézsaiás próféta könyvében olvassuk, hogy az Isten a régi udvarmester helyett Eljákin vállára teszi Dávid palotájának a kulcsát. Hogy amit kinyit, senki se tudja bezárni, és amit bezár,

senki se tudja kinyitni. (Ézs 22,22) Ezt az ótestamentumi próféciaát az Újtestamentum messiási próféciaaként érti, amikor a Jelenések könyve egyenesen a feltámadott és megdicsőült Krisztus szavaként szóról szóra idézi: „Halott voltam, de ime, élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai. (Jel 1,18) „Ezt mondja a Szent, az Igaz, akinél van a Dávid kulcsa, és amit kinyit, senki sem zárja be, és amit bezár, senki nem nyitja ki.” (Jel 3,7)

Ennek a minden hatalommal rendelkező Krisztusnak a szavában bízva kérjük a XII. században született himnuszban: „Ó, jöjj, Kulcs Dávid törzséből, / A mennynek kapuját nyisd föl! / Az üdvösségre táj utat, / Ne legyen részünk kárhozat!” (EÉ 133,4)

A himnusz már módosít is: a hatalom jele az üdvösség jele is. Krisztus irgalmasan uralkodik, a bocsánattal gyakorolja teljhatalmát. Amikor Péter apostol a többi tanítvány nevében is Krisztusnak vallja Jézust, azt a felhatalmazó szolgálatot kapja, hogy a mennyben is érvényesen oldjon és kössön a földön. Ezt a megbízatást a „mennyszag kulcsai” jelképeivel kapja. (Mt 16,19) Bár erre a szolgálatra való felhatalmazás a többi tanítványnak is szól (Jn 21,21–22), Péter apostol állandó ismertetőjele (attribútuma) lett az egyházművészetben a két kulcs. A keresztény teológiai gondolkodásban a mai napig izgalmas, sőt vízvázlatzó témává lett a „kulcsok hatalmáról” vagy talán helyesebben a kulcsokkal való szolgálatról szóló tanítás. Egyfelől a „joghatóság” (jurisdictio) a primátus, másfelől a feloldozás és a feloldozás visszatartása felé ágazik el a „kul-

csok” értelmezésének hangsúlya. Minden pápai címer elmaradhatatlan tartozéka a két kulcs. A címerpajzs ugyan személyenként változik, a tiarát (hármaskorona) felváltotta a mitra (püspöksüveg), rajta a hármaskoronát már csak sejtető három aranszínű sávval, de a két kulcs – színében is különbözően – mindig ott van.

Az apostoli egyház apostoli szolgálati jellegét világosan szimbolizálja a wittenbergi Stadtkirche oltárképe, amelynek egyik szárnyán, tábláján Bugenhagen, a Stadtkirche parókusa, a reformátor gyóntatója, a kulcsok szolgálatát gyakorolja: old és köt, feloldoz és visszatartja a feloldozást. A kulcsok tartásával fejezi ki mindkettőt. A feloldozott fejére a kulcs keresztjelű tollát helyezi, a fel nem oldozottat a másik kulcs fülével utasítja el.

Az egyházművészet csodálatos gazdagsággal és változatossággal jelzi a kulcsok különbözőségét, egyrészt a kulcsok tollának kialakításában, másrészt a kulcsok fülének kiképzésével. A feloldozást a kulcs fogója átlátható levegősségével, a feloldozást visszatartó kulcs fülének pedig a berácsoszával szimbolizálja.

A kulcs beszédes jel. Csak Jézus Krisztus Urunk szavával együtt vigasztaló jel, üdvösséges szimbólum: „Békesség néktek! Ahogyan engem küldött az Atya, én is úgy küldelek titeket: akiknek bűneit megbocsátjátok, megbocsátatnak azoknak, akiket megtartjátok, megtartatnak.” Az apostoli egyházban szolgálattevői kezében is Jézus Krisztus forogtja a kulcsot!

Dr. h. c. Keveházi László (ny. ev. esperes, egyháztörténész, Kőszeg)

Payr Sándor, a dunántúli egyháztörténész III.

A professzor

Hadd kezdjem Payr Sándor professzori szolgálatának, tudományos működése összefoglalásának írását személyes élménnyel. Nemrégem felkérést kaptam 150 éves születése évfordulója alkalmából egy vele kapcsolatos írásra. Akkor döbbsentem rá, sokan írtak már róla, munkájáról is, de nincsenek még egyben, összegyűjtve művei, ahogy mondani szokták *teljes bibliográfiája*. Kőszegi magányomból, idős korban ez még a mai technikai felszereltséggel sem megoldható. Felkértem a munkára az Országos Széchényi Könyvtár munkatársát, Kozma Katalin főkönyvtárost. Rendkívüli szívós munkával végezte a felkérést, hosszú hetekig küldte eredményeit, hálás vagyok érte. Így állt össze lassan a bibliográfia: *több mint 600 mű, írás*. Rendeztem ezeket kiadásuk sorrendjében, aztán a megjelenésük helyét megjelölve, végül témák szerint. Lassan bomlott ki előttem négy évtized óriási munkája, s nőtt szememben egyre jobban Payr Sándor alakja.

Írásai igen tarka képet mutatnak. Van közöttük életműnek tekinthető, máig érvényes „monográfia” a dunántúli kerületről, egy-egy gyülekezeetről vagy személyről szóló írása. Vannak kisebb terjedelmű cikkek is. Az is előfordul, hogy ugyanaz a tárgy vagy írás ismétlődik, más-más újságban is megjelenve. Mégis, összességében, nem vagyok

abban biztos, hogy előtte vagy utána voltak-e, akik ennyit kutattak, írtak volna. Megdöbbsentő publikációinak száma, mintha ontotta volna írásait.

S ha ezeket az évtizedeket a „termékenységi” nézőpontjával lemérjük, a következő képet kaphatjuk: 1888-tól (ez az év publikációjának kezdete, 29 éves korában) 1890-ig öt írásáról tudunk. 1890-től 1900-ig már kilencvennyolc megjelent művét ismerjük. Innen 1910-ig ötvenhat írása jelent meg. Ha 1910-től nézzük, ezen az időn belül kissé megoszthatjuk ezt a fontos évtizedet. 1910 és 1917 között százharom publikációja jelent meg, 1917-ben (a reformáció jubileumi évében) negyvenegy, majd 1920-ig még harminc írása ismeretes. Ez az évtized tehát összesen százhetvenhét publikációval gazdagította egyháztörténeti írásait. 1930-ig még százhetvennyolc művéről tudunk, majd utolsó, már nem egészen teljes évtizedében újabb százhuszhat írása jelent meg. Nem is lehet számmal lemérni munkásságát. Egy kutató ezt így fogalmazta: „számtalan számos” írását ismerjük. Ezek szerint az 1910 és 1930 közötti két évtized volt a legtermékenyebb időszak, de az utolsó hét év is majdnem ugyanilyen gazdag volt írásának, tanításának eredményeképpen, s talán még hozzátehetjük, hogy egyre mélyült tanítása, kutatásai eredményeivel együtt. Igen,

mert közben is állandóan gyűjtötte az információt. Tudjuk azonban, hogy a művekben nem a számok a döntő tényezők.

Nézzük tehát *írásainak tartalmát*. Abban sokan egyetértenek, hogy élete főművének a Dunántúli Evangélikus Egyházkerület története tekinthető. Ebben igen alaposan és különböző nézőpontból dolgozza fel a kerület történetét, a kialakult egyházmegyék és – amint ő maga írja – 531 gyülekezet születését és történetét. Azokat a gyülekezeteket is felemlíti, amelyek ma már nem tartoznak hozzánk, a határon kívülre kerültek. Ez a könyve 1924-ben jelent meg, tehát már 35 esztendő kutatói, előadói és írói munka állt mögötte. Ezt a kiadást 1910-ben megelőzte egy másik hatalmas gyűjtőmunka eredménye, az Egyháztörténeti emlékek című könyve. Ebben nem tesz mást, mint közli összegyűjtött dokumentumait, leveleket, jegyzőkönyveket és egyéb írásokat a kerület megalakulásától mintegy két évszázadon át. Ezzel azt akartam hangsúlyozni, hogy egyháztörténeti írását, „elmesélését” micsoda hatalmas gyűjtőmunka előzte meg. Munkájának elemzése későbbi feladat lesz. Két nagy könyvét példának említettem kutatómunkájának jellemzésére. Írásairól később emlékezünk külön.

(Folytatás a 10. oldalon)

Tubán József (ev. lelkész, Csorna)

A püspöki hivatal kialakulásának története II.

Püspökválasztás előtt áll egyházkerületünk. Mielőtt felelős döntést hoznánk, kérdezzük meg, miért is áll az egyház élén kétezer éve püspök, és hogy melyek azok a főbb szempontok, amelyek akkor is és napjainkban is meghatározzák egy püspök szolgálatát!

Az egyház történetének hajnalán kialakult az a szemlélet, hogy a püspök nem egyszerűen vezető tisztségviselő, hanem jelképes személy, aki szolgálata során az egyház egységét jeleníti meg. Noha a jelenlegi egyházi struktúránk – a lutheri gondolkodástól idegen református hatásra – igyekszik minél inkább kisebbiteni a püspöki tisztség jelentőségét, ezt a tényt figyelembe kell vennünk akkor, amikor az egyházkerület élén álló püspök szolgálatáról gondolkodunk.

Mínhogy a püspök a tiszta tanítás őre, szükséges, hogy komolyan és elkötelezetten foglalkozzon a teológia tudományával. Korunk egyik jellegzetessége, hogy az evangélikusság egyik fő értékét sokan a nyitottságban látják, és úgy vélik, hogy az evangélikus egyház tanításának rendkívül tágak a határai. (Némelyek pedig már eleve nem is magát a teológiát, Isten igéjét, hanem bizonyos társtudományokat – például a mentálhigiénét – tekintik elsőrendűnek.) Ezzel szemben a püspök természetes kötelessége – ha kell, a saját és az egyház „népszerűségét” is feláldozva – következetesen és határozottan meghúzni ezeket a határokat, és kirekeszteni az egyházból a Krisztus dicsőségét csorbító tévmitésű tanításokat. Ebből következik, hogy az evangélikus püspököknek nem is egyszerűen teológusnak, hanem a lutheri teológia iránt elkötelezett személynek kell lennie. Ha nem volna az, akkor az egyház népe nem várhatna tőle útmutatást.

A püspök előtt álló legnagyobb kihívás tehát nem az, hogy minél többekkel elfogadtassa az általa vezetett egyházat, hanem hogy megőrizze a tanítás egységét és tisztaságát.

A püspök egyszerre tölt be jogi és spirituális értelemben vezető tisztséget az egyházban. Mivel személyében jeleníti meg a Krisztus-test egységét, ezért erélyesen határt kell szabnia a széthúzásnak, a rendezetlenségnek, az ellenőrizetlen és az evangélium tisztaságát veszélyeztető sokféleségnek, természetesen a lutheri teológia szempontjai szerint. Ugyanakkor lelki vezetőként úgy kell a lelkészek és a gyülekezetek felé fordulnia, mint a „pásztorok pásztorának”. Szükséges tehát, hogy lelkipásztor legyen, és ennek megfelelően szolgálatában az egyház „menedzselése”, a sokféle gazdasági vonatkozású praktikum, az egyház szervezeti és jogi szabályozása messze kisebb jelentőséggel bírjon, mint a hitbeli megújulás, a különböző döntések mérlegelése Isten igéjének mércéjén, illetve az imádság.

Bár a püspököt jelenleg – alig több mint száz éve – a gyülekezetek választják meg, hittel vallhatjuk, hogy mint az apostoli szolgálat folytonosságának hordozóját, végső soron a Szentlélek választja ki. Szolgálata mögött is ő áll. Ez a szolgálat felelős és nehéz szolgálat. Az egyház népe hordozza hátát mindennapi imádságában, hogy engedelmesen belesimulhasson a Lélek titokzatos akaratába, Urunk dicsőségére és a földön küzdő Krisztus-test javára.

József Attila (1905–1937)

MILYEN JÓ LENNE NEM ÜTNI VISSZA

Mikor nagyokat ütnek rajtunk,
milyen jó lenne nem ütni vissza
se kézzel, se szóval,
világítani a napvilággal,
elaltatni az éjszakával,
szólni a gyávaság szavával,
de sose ütni vissza.
Lelkeimmel pörölnöm kéne
s élvén is vagyok most a béke.
Kristály patakvíz folydogál
gyémántos medrű ereimben.
Szelid fényesség az ingem
és béke, béke mindenütt,
pedig csak én élek vele! ...
Fölemelnek a napsugarak,
Isten megcsókolja minden arcom
és nagy, rakott szekerek indulnak belőlem
a pusztaság felé.

Krisztus egyszeri áldozata mindörökké érvényes, és mi üdvözülünk, mert hiszünk benne. Aki valami egyebet is mellé állít ennek az áldozatnak, istenkáromlást cselekszik. Mert csak egyetlen áldozat van. Az, amelyet Krisztus mutatott be halálában, bűntől való örök tisztulásunkra.

Dr. Luther Márton

Előfizetési lehetőség az egyházkerületi könyvre

Az egyházkerület történetét bemutató kétszer 500 oldalas kiadvány CD melléklettel – az előzetes kalkuláció szerint – 2000 forintba fog kerülni. A lelkészi hivatalokban, valamint a püspöki hivatalban lehet előjegyeztetni 1000 forint előleg befizetésével!

PÜSPÖKVÁLASZTÁS 2011

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerületben folyó püspökválasztással kapcsolatban többekben megfogalmazódott, hogy a jelöltek megismerése ne csak a kijelölt fórumokon keresztül történhessen, hanem írott formában is. Ezen igénynek szeretnénk eleget tenni ezzel az összeállítással, melyben a kerületben élő gyülekezeti tagoktól összegyűjtött és rendszerezett kérdésekre kapunk válaszokat. Először Kissné Kárász Rózsa a jelölés történéseiről és a választás menetéről számol be. Utána a két püspökjelölt adja meg a kérdésekre válaszait. A kérdéseken túl azt kértük a jelöltektől, hogy egy rájuk jellemző képet küldjenek magukról.

Isten áldása kísérje egyházunk, egyházkerületünk népének felelős döntését és a majdani püspök szolgálatát!

Koczor György ev. lelkész, az összeállítás szerkesztője

2010–2011 püspökjelölés és -választás a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerületben

A püspöki szolgálatot jogilag a MEE törvényei határozzák meg. Ezen törvényi előírások értelmében a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerületben jelenleg szolgálatban álló Ittész János püspök megbízatása 2011 júniusában – nyugdíjazása miatt – lejár.

A megüresedő szolgálati helyre az egyházközségek tagjai választanak új püspököt 2011 márciusában.

Tekintettel a jelölési eljárást szabályozó törvényre, a jelölő- és szavazatszámoló bizottság a határidőket úgy jelölte ki, hogy a választások húsvévig befejeződjenek.

A jelölési eljárást a kerületi jelölőbizottság tagjai – Kissné Kárász Rózsa, Rátz András, Deme Dávid, Böjtös József, dr. Illés Gábor, Henn László – november 1-jén megkezdték az ajánlásra történő felhívással.

Az előírásoknak megfelelően ajánlásokat az egyházkerülethez tartozó egyházmegyék presbitériumaitól, valamint – az Evangélikus Életben, a Dunántúli Harangszóban és a kerületi internetes honlapon közzétett közlemény alapján – az egyházközségek tagjaitól kértünk.

A jelölési eljárás során két magánszemély a jogértelmezési bizottsághoz fordult a szolgálati idő, illetve a jelölési eljárás rendjére vonatkozó kérdéssel.

A jogértelmező bizottság megerősítette, hogy a törvény szerint a püspökké választhatóság feltétele legalább 15 év lelkészi – ebből 5 év gyülekezeti – szolgálat és be nem töltött 60. életév, amelynek a választás napjáig kell meglenni. Valamint arról is értesítést kaptunk, hogy az egyházmegyei presbitériumok és a gyülekezeti tagok által tett ajánlások között nincs különbség.

Így az egyházmegyéktől és magánszemélyektől a kijelölt határidőre megkaptuk az ajánlásokat, összesítettük, ellenőriztük, majd felkerestük a jelölteket, és nyilatkozatot kértünk tőlük a jelöltség vállalásáról.

Ajánlást 11 lelkész kapott: Baranyay Csaba (2), Bencze András (20), Gregersen-Labossa György (1), Bence Imre (1), Deme Dávid (1), ifj. dr. Hafenschér Károly (1) dr. Szabó Lajos (2), dr. Szabóné Mátrai Mariann (1), Szarka István (1), Szemerei János (18), Vető István (3)

Írásos nyilatkozatban ketten fogadták el a jelölést:

Bencze András székesfehérvári lelkész, püspökhelyettes, és Szemerei János kaposvári lelkész, a Somogy-Zalai Egyházmegye esperese.

Mindketten megfelelnek a törvényi előírásoknak, megkapták az egyházmegyei presbitériumok egynegyedének

ajánlását. A 2011. január 8-án Révfülöpön tartott kerületi közgyűlés elfogadta a jelölőbizottság által összeállított jelöltilistát. Ez alapján

a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspökjelöltjei: BENCZE ANDRAS és SZEMEREI JÁNOS

A püspökjelöltek bemutatkozása január 15. és március 5. között az egyházmegyék által szervezett találkozók keretében történt, hogy minél többen találkozzanak a jelöltekkel, megismerjék őket a gyülekezeti tagok, és ez alapján a szavazásnál felelősségteljes döntést hozzanak.

Szavazás, választás

Az egyházközségek elnökségei megkapják a püspökjelöltek véglegesített névsorát a jelölő- és szavazatszámoló bizottságtól.

A választó közgyűlést az egyházközségekben 2011. március 17. és 27. közötti tíznapos intervallumon belül kell megtartani. Az egyházközségekhez szavazólappintát és jegyzőkönyvmintát küld a jelölőbizottság.

Az egyházközségi közgyűlés jegyzőkönyvbe foglalt szavazatát – a szigorú tartalmi és formai követelményeknek megfelelő formában – 2011. március 31-ig kell megküldeni a bizottságnak.

A választás akkor lesz érvényes, ha a szavazásra jogosult egyházközségek kétharmada érvényes szavazatot ad le, és akkor lesz eredményes, amennyiben az egyik jelölt megkapja az érvényes szavazatok több mint felét.

Az értesítéseket az egyházmegyék és egyházközségek elnökségeinek küldjük, és kérjük, hogy tájékoztassák a gyülekezeti tagokat.

Végezetül kérjük a testvéreket, hordozzák imádságban egyházkerületünk minden szolgálatát és szolgálóját, minden tevékenységet, különösen is a püspökválasztás során elének kerülő feladatokat, hogy az egyház javára és Isten dicsőségére történjék.

Kissné Kárász Rózsa
egyházkerületi másodfőigyelő,
a jelölő- és szavazatszámoló bizottság elnöke

1. **Hogyan tenné vonzóvá az egyházat?**
2. **Mit gondol az országos szintű rendezvényekről, mint pl. kerületi missziói nap, országos evangélikáció, országos találkozó, Szélrózsza stb.?**
3. **Hogyan gondolja a gyülekezetek anyagi megerősítését?**
4. **Személyiségéből fakadóan miben követné és miben nem elődje szolgálatát?**
5. **Szándékában áll-e tanácsadó testületet (konventet) maga mellé állítani?**
6. **Megválasztása esetén mi lesz az első intézkedése az egyházkerületi honlappal kapcsolatban?**

(A püspökjelöltek a kérdésekre a maguk sorrendjében válaszoltak. Kérjük, figyelje a számozást!)

BENCZE ANDRÁS VÁLASZAI

1. A parkban mókusok szaladgáltak. Gondoltam, odacsalogatom az egyiket. S mivel semmi rágnivaló nem volt nálam, leguggoltam, kitértam tenyeremet. A mókus jött is, beleszagolt üres tenyerembe, aztán vissza se nézve elszaladt.

Egyházunk küldetését Jézus a missziói parancsban hagyta ránk: tegyetek tanítvánnyá minden népet. Hivatásunk több annál, hogy egyes gyülekezeteket megtartsunk, hogy a belső rendet megőrizzük. A megkeresztelteteket kell a hitben megerősítenünk és a még távollevőket Jézushoz hívnunk. Erre adatott nekünk Jézus Krisztus szabadítása, hogy „félelem nélkül szolgáljunk neki” (Lk 1, 74).

Egyházunk életének tartalma, egyetlen kincse tehát Jézus Krisztus evangéliuma. (Luther: 95/62 tétel) Ezt a tartalmat semmiféle „vonzóvá tétel” oltárán nem szabad feláldozni, hiszen ez az igazi vonzerőnk. Ezt a tartalmat kell olyan formába öntenünk, hogy mindenki saját örömhíreként hallja. Evangélikus létünkhöz tartozik például a teljesítménykényszeről szabad gondolkodás, egymás elfogadása: ez társadalmat formáló erő. Gondolnunk kell arra is, hogy a világ profi módon fogja megszervezni azokat a rendezvényeket, amelyeket mi lelkesedésből, önkéntes munkával csinálunk. Ha a mi alkalmainkat nem tölti meg az egyház sajátos tartalma, akkor az emberek csalódottan, üres kézzel távoznak.

A formák megtalálása mindig a helyi közösség közös feladata. Örömmel fogadok minden kezdeményezést, ami az egyház lényegét igyekszik elérhetővé tenni a tőle eltávolodottaknak, saját – és munkatársaim – tapasztalata alapján segítem is az új tevékenységi formákat, és mindenkor igyekezem az evangéliumot középre helyezni.

2. Gyülekezeti lelkészként tapasztalom, hogy túl sok a rendezvény, s ezek a rendezvények közel azonos résztvevői körre épülnek. (Ez alól nyilván a Szélrózsza kivétel). Jó volna minden találkozóknak sajátos arculatot adni. Véleményem szerint ezeken az alkalmakon jó, ha jelen van a püspök. Ám jelenléténél fontosabb, hogy a rendezvények tartalma valóban megfeleljen az egyház

sajátos küldetésének. A püspök pásztori feladata, a nem adminisztrációs hatalom azt feltételezi, hogy tanításával vezeti a rábízottakat. Azonban arra is ügyelni kell, hogy az egyházkerület sokoldalúságát, az abban szolgálók sokszínűségét is tükrözzék az egyházkerület alkalmai.

6. Az egyházi világháló lehetőségeit olyan szakemberekkel kell végiggondolni, akik azt nálam sokkal jobban ismerik. Emellett elsősorban oktatási intézményeink, az ifjúsági közösségek és az evangélikus teleházak segítségével lehetne a kerület honlapját vonzóvá, elevenné tenni. A honlap így a misszió és az evangélikáció területévé válik, hiszen fiatalok által fiatalokat érünk el.

3. Jézus azt tanítja, hogy aki meg akarja tartani életét, elveszti azt. Tehát értékeinket nem úgy védjük, hogy elzárjuk mások elől, hanem hogy elérhetővé, vonzóvá tesszük azokat településünk lakói előtt. Abban tudja az egyházkerület támogatni a gyülekezeteket, hogy megtalálják a nekik megfelelő tevékenységet, amellyel környezetük felé fordulhatnak. Perspektívával rendelkező, élő, nyitott, átlátható közösséghez sokan szívesen hozzáteszik anyagi javaikat.

Biztosan nem minden gyülekezet fogja magától és első próbálkozásra megtalálni saját nyitott életformáját. Ezért az egyházunkban meglévő forrásokat fel kell szabadítanunk gyülekezetépítő programok indítására. A pályázati rendszert is felül kell vizsgálnunk, valószínűleg ebben is találunk még forrásokat.

5. Helyes, ha a püspök mellett tanácsadó és figyelő közösség áll. Örülök, hogy számíthatok testvéreim és barátaim segítségére, akikkel fiatal korunktól követjük egymás munkáját. Ez természetesen informális testület. Jó esélyt látok arra, hogy az egyházmegyék elnökségei – akik leginkább ismerik a gyülekezeteket – egységben gondolkodó, tervező közösséget alkotnak, egyben megfelelő visszajelzést is adnak a püspök szolgálatáról. Számítok a mindenkerületi felügyelőnek és a kerület tisztségviselőinek együttműködésére is.

(A válaszok a következő oldalon folytatódnak!)

7. Mit ért a „lelkészek pásztorolása” kifejezés alatt mind lelki, mind anyagi téren?
 8. Milyen munkákat adna ki rossz anyagi helyzetben élő lelkészeknek, bérezés fejében?
 9. Milyen intézkedéseket hozna a devianciával (Pl. alkoholfüggőség, öngyilkosság, stb.) küzdő lelkészekkel szemben?
 10. Püspökké választása esetén, miben számítana (milyen tisztségben) a következő választási ciklusban a másik püspökjelöltre?
- +1. Mi szolgálatának „falitáblája”?

SZEMEREI JÁNOS VÁLASZAI

1. Az egyház legfőbb kincse Jézus Krisztus, és a benne kapott örömhír. Egyházunkat erről a kincsről nevezik evangélikusnak. Ha a Krisztusban megélt öröm jobban látszana az életünkön, közösségeinken, egyházunkon, akkor sokkal vonzóbb lenne!

Talán túl jónak, rendben lévőnek gondoljuk magunkat.

Bűneink belátása nélkül viszont ehhez az örömhöz nem lehet eljutni. Az elhallgatott, takargatott bűnökből nincs szabadulás, a fel nem tárt betegségekből nincs gyógyulás.

Akkor lehet egyházunk vonzó, ha megértjük Jézus szavában a nekünk szóló üzenetet: „nem azért jöttem, hogy az egészségeseket hívjam, hanem hogy a betegeket...” Luther ezért beszélt a naponkénti megtérés fontosságáról!

2. A sokakat elérő találkozónak ezért van kiemelkedő szerepe, mert szinte mindenütt kisebbségben élünk. Az alapcélon, az ige megszólaltatásán túl a közösségi összetartozás élményét is kínálják, valamint az evangélikus identitást is erősíthetik. Ezeknek az alkalmaknak nem a számát, hanem a kihasználtságát kellene növelni.

3. Sajnos nincs ígéretünk arra, hogy akár a népesség csökkenéséből, akár a hitbéli elfordulásból eredő bevételcsökkenést bárki is átvállalná.

A legfontosabb forrás mi, az evangélikus egyháztagok vagyunk.

Hiányainkat ellensúlyozni tudjuk a takarékosabb gazdálkodással és a méltányosabb elosztással.

Felelős egyháztagként a jövőben valószínűleg nagyobb áldozatot kell hoznunk egyházunk ügyéért, mint eddig. Tudom, ez nem megy könnyen. Szívesebben várnánk az áldozathozatalt mástól. Az evangélizációs időkben ezt úgy fogalmazták meg, hogy „az embernek legnehezebben a pénztárcája tér meg...”

4. Esperesként több mint tíz éven át abban a kiváltságban lehettem részem, hogy Ittész János püspök urat sokszor hallhattam prédikálni. Hálás vagyok érte Istennek! Szeretnék olyan

igehirdető lenni, olyan szép irodalmisággal beszélni, mint ő, de tudom, hogy ez túl nagy kívánság. Szimpatikus számomra az általa helyesnek gondolt célok iránti elkötelezettsége, egyházszeretete, mérhetetlen munkabírása.

Megválasztásom esetén a püspöki feladatok közül a legmarkánsabb változást az egyház egységén való örökösben lehetne tapasztalni. Nem az enyémtől eltérő vélemények elhallgattatásával igyekeznék egységet produkálni, hanem egyházunk sokszínűségét megőrizve, előzetes konzultációkkal és konszenzusereséssel.

5. A székesfehérvári fórumon már beszéltem arról, hogy megválasztásom esetén olyan tanácsadói testületet alakítanék, amelyben különböző szemléletű, kegyességű és teológiájú emberek kapnának helyet. Ők munkám elvi részéhez nyújtanának segítséget, hogy jobban megérthessem a rám bízott emberek és közösségek gondolkodását, ami a helyes és méltányos döntésekhez nélkülözhetetlen. A mindennapi ügyintézésben viszont alapvetően az esperesek, illetve az egyházmegyei elnökségek véleményére, tapasztalatára és bölcsességére számítok. Velük maximális együttműködésben tudom csak elképzelni munkámat.

6. A reformáció öröksége az, hogy az embereket az általuk beszélt nyelven, az általuk használt csatornákon kell megszólítani. A honlap a mai korban olyan fontos eszköz, mint a középkorban a könyvnyomtatás volt. Ezzel a lehetőséggel jobban lehetne és jobban kellene élnie az egyháznak! A honlap lehetőséget kínál arra, hogy az aktuális információkat megmutassuk, rendelkezésre bocsássuk, sőt még arra is, hogy interaktív kommunikáció folyjon rajta. A honlapot ebben a szellemben szeretném használni, hogy egyházunkban nyílt, őszinte és egészséges párbeszéd alakuljon ki.

Mivel a honlapkészítés szakmai részéhez nem értek, ezért első intézkedésként olyan szakembert keresnék, aki az említett célok megvalósításához segítséget tudna nyújtani.

(A válaszok a következő oldalon folytatódnak!)

(Bencze András válaszainak folytatása)

7. és 9. A vonzó egyház képéhez tartozik, hogy az abban szolgálók is otthon érezzék magukat az egyházban. Szeretném elérni, hogy az etikai bizottság tervei szerint minden lelkész legalább évente egyszer részt vegyen lelki beszélgetésen, ezáltal időben felismerjük, ha valaki veszélyes helyzetbe került. Ehhez szakirányú képzéssel rendelkező lelkésztársak segítségét venném igénybe. Tanácsosnak tartom azt is, hogy minden lelkésznek – már a teológushallgatóknak, sőt az eszpereseknek és a püspököknek is – legyen lelkigondozója. Az egyházkerületi lelkészevangélizáció már most lehetőséget kínál a lelkészcsaládok számára közös épülésre, házaspároknak a Házaspár Hétvége adhat megújuló erőforrást. Ezeket keresztül is szeretném megerősíteni a lelkészcsaládok közti kapcsolatot, amely egymás fizikai-lelki segítségét is szolgálja.

A devianciával küzdők számára ezen felül szakorvosi eljárás szükséges. A gyógyulás után illetve tünetmentesség esetén azonban ugyanaz a bizalom és szeretet illeti meg őket, mint bármely más szolgatársunkat.

8. Szeretném hangsúlyozni, hogy a lelkészek sem bért, sem fizetést nem kapnak. A lelkészeknek a gyülekezet megélhetését biztosít. Ha egyikünk olyan gyülekezetben kap feladatot, ahol megélhetését nem tudják biztosítani, akkor kötelességünk mellé állni. Több emberséges – tehát nem segély jellegű – gondolat is előttem van, azonban korai volna ezekről konkrétan beszélni. Emellett szükséges arról is meggyőződni, mi okozza a lelkészek rossz anyagi helyzetét.

10. A tisztségek betöltésének útja törvényileg rendezett: jelölés, jelölés elfogadása, választás. Egyéni jó kapcsolatunk azonban feltételezi, hogy mindenfajta tisztség nélkül is tudunk egymás mellett, egyházunkért fáradozni.

4. Bár olyan választékos nyelven és tisztán tudnám hirdetni Isten igéjét, mint Ittész János püspök! Őt Jézus Krisztus adta egyházunknak, és következetes szolgálata egyházkerületünk indulásához elengedhetetlen.

Nyilván egyéniségünk más; más a történelmi helyzet is, amelyben élünk. Adottságom, hogy az egyház egységére, összetartozására nagyobb hangsúly essék, de Ittész püspökhöz hasonlóan igyekszem, hogy eközben az evangélium ne szenvedjen csorbát.

+1 Jó Jézus körül közösségben lenni!

Nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítetttről.

(1Kor 2,2)

(Szemerei János válaszainak folytatása)

7. Az egészséges lelkipásztori szolgálathoz bizalmi kapcsolat szükséges. A bizalmi viszonyhoz őszinte odafordulás, megértés, bátorító hozzáállás, és főleg hitelesség kell. A kiszolgáltatottság viszont árt neki. A lelkészek „anyagi téren való pásztorolását” nem pásztori szolgáltatásnak, hanem „hűbéresi viszonynak” nevezném. A lelkészek tisztas megélhetését máshogyan kell biztosítani. Nem eseti segélyekkel, hanem mindenkire egyformán érvényes szabályok kialakításával. Erre nyitott vagyok.

8. Az egyházkerületnél nem igen van kiszervezhető munka. A gondnoki és házmesteri teendőket aligha lehet vidékről bedolgozással megoldani. A helyben végzendő irodavezetői munkát egészében kell átlátni, és ez teljes embert kíván. Amit internet és telefon segítségével otthonról is el lehet végezni, az bizonyos alkalmak szervezése, kiadványszerkesztési munka, esetlegesen teológiai anyagok fordítása és hasonlók. Pontosan látnom kellene a mozgásteret.

9. A devianciák betegségek. Egy deviáns lelkész esetén nem csak ő szenved, és nem csak ő szorul segítségre, hanem a környezete is. Az ilyen ügyekben gyorsan és határozottan kell lépni, mert a püspökök kiemelt felelőssége van abban, hogy a beteg lelkész ne okozzon maradandó károkat se önmagában, se a családjában, de különösen a gyülekezetben ne. A beteget szakemberhez kell segíteni, hogy minél jobb esélye legyen a gyógyulásra. Természetesen döntő szerepe van annak is, hogy ez lelkipásztori szeretettel és felelősséggel történjen. A szomorkodó családtagokat vigasztalni, bátorítani és felkarolni kell. A gyülekezetnek kiemelt figyelemre van szüksége az ilyen nehéz időszakban. Nemcsak a szolgálatok zavartalan pótlásáról, a helyettesítésekről kell gondoskodni, hanem az átélt trauma feldolgozásában is segíteni kell.

10. Jelöltársammal a következő ciklusban is szívesen együtt dolgozom, bármilyen szolgálatot bíz rá a választók bizalma. Merthogy püspökké választásom esetén sem én döntöm el, hogy kit hol látnék szívesen.

Amiről püspökként dönthetnék: tanácsadói testületembe szívesen meghívnám Bencze András kollégámat. Elsősorban azért, mert értékes és hiteles embernek ismerem. Szociális érzékenységét különösen nagyra becsülöm. Az enyémtől nagyon eltér a látásmódja. Az ő szemén keresztül is szeretném látni egyházamat, a rám bízott embereket és feladataimat.

+1. „Áldjad lelkem az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled...”

(Zsolt 103,2)

Zászkaliczky Pál (ny. ev. lelkész, Fót)

„Szent igédnek fáklyafénye...”

Gondolatok a vasárnapok ünnepi igéi alapján

BŐJT 1. (INVOCAVIT) VASÁRNAPJÁNAK HETE

„Jézus is megkísértetett és szenvedett, ezért segíthet azokon, akik megkísértetnek.” (Zsid 2,18)

Valaki jár az útjainkon. A teremtő és gondviselő Isten küldötte. Nem angyal, aki mintegy kívülről és felülről tanulmányozhatná emberi sorsunkat. Az Isten küldötte – egyszerűen Fia. Jézus jár az útjainkon. Jézus pedig nem kémkedni érkezett, nincsenek ellenséges szándékai. Nem is közvélemény-kutató ő, elsősorban nem az érdekelte, mit tartunk mi, emberek az Istenről. Inkább arra tette a hangsúlyt, mit tart rólunk, s mihez akar elsegíteni minket a mennyei Atya.

Jézus jár az útjainkon. Ő, aki nemcsak valóságos Isten, de földi élete során valóságos ember is volt, belülről ismerte meg az emberi sorsot. Átélt az éhséget és a szomjúságot, ismerte a hajléktalanság terhét, ám mindezeknél nehezebb volt a lelki szenvedés. Népe kiszolgáltatta a római hatalomnak, durva lelkű katonák alázták meg, s kegyetlen kínzások között a legnagyobb nyilvánosság előtt kellett kiszervennie.

A szenvedése idején tapasztalt kísértés erősebb volt, mint az, amit a pusztában élt át. A bámészkodó csöcselék pontosan fogalmazta: Szállj le a keresztről, és hiszünk benned! Lázadj fel Atyád ellen, hiszen nyilvánvaló, hogy elhagyott téged! Fordíts neki hátat!

Urunk ellenállt a kísértésnek. Hűsége követendő példát és valóságos erőforrást jelent bármelyikünknek. A Kísértő – bármilyen formában környékez is meg minket – már nem sebezhetetlen. Ha Jézus legyőzte, az ő segítségével mindazok, akik jézusí, ellent tudnak állni neki.

Hinnünk kell: Jézus tud segíteni. Hinnünk kell: Jézus segít.

BŐJT 2. (REMINISCERE) VASÁRNAPJÁNAK HETE

„Isten Fia szolgáló formát vett fel, és emberekhez lett hasonlónak, megalázta magát, és engedelmes volt haláláig, mégpedig a kereszthaláláig.” (Fil 2,7–8)

Igénkben Pál apostol gyönyörűséges őskeresztyén himnuszt idéz. A himnuszt szövege végigkíséri Jézus Urunk útját a mennyei dicsőségből az emberi sors korlátozottságán és röghöz kötöttségén át a kereszthalál kegyetlen mélységéig. Mindezt Megváltónk nem véletlenül szenvedte, hanem tudatosan választotta és vállalta. Isten pedig, aki annak idején elbocsátotta a mennyei dicsőségből, „felmagasztalta őt”, azaz visszaadta a neki járó dicsőséget.

Jézus életútjának iránya meredeken vezetett lefelé: a menny fényességéből az árnyékos emberi sors útjára, később az ünnepektől vándortanító népszerűségétől a gonosztevőknek járó borzalmas kivégzésig. Mindebben Jézus egyszerre volt engedelmes Atyja akaratának és ugyanakkor saját önkéntes vállalásának beteljesítője is.

Ám Jézus önként vállalt megalázkodása, valamint méltatlan szenvedése megtört az önzés és a halál hatalmát. Többé nincs okunk kételkedni. Ő kész elvenni önzésünket, kész megszabadítani a haláltól való félelmünktől is. Az önzés és a halál hatalma Krisztus halála óta megtört hatalom! Imádkozunk hát a keresztes Krisztushoz: „Valami van ellenedre, Irtsd ki mindazt belőlem!” (EÉ 368,2)

BŐJT 3. (OCULI) VASÁRNAPJÁNAK HETE

„Jézus Krisztusban van a mi váltságunk az ő vére által: a bűnök bocsánata az ő kegyelmének gazdagsága szerint.” (Ef 1,7)

Elvégeztetett! – Jézusunk egyik utolsó szava a kereszten. Ez a szó ugyanazt jelenti, amiről kihullott vére és élettelen teste beszél. Urunk elvégezte azt, amiért eljött erre a világra: meg-

váltotta övét. Megváltott a bűn erejétől, a halál igájából és az ördög hatalmától. Megváltott, tehát mindennek árát ő fizette meg „ártatlan szenvedésével és halálával”.

A bűnbocsánat tehát drága kincs, senkinek nem jár automatikusan. Az kapja meg, aki megismerte mások, sőt önmaga előtt is titkolt bensőjét. Aki ismeri, bánja és megvallja hite gyengeségét, önszeretetének makacsságát, elnyúhatatlannak látszó önzését. Aki Pállal együtt kiált fel: „Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből? Hála Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus!” (Rm 7,24–25)

Megváltásunk elvégeztetett! Mindnyájunk számára vezet a keresztet út! Urunk kegyelmének gazdagságából jut mindnyájunknak! Ezért könyörgünk: „Megváltónk kiomlott, drága szent vére Mossa bűnös szívünk hófehérre! Keresztfádra nézünk most hittel: Országodba, kérünk, segíts el! Urunk, irgalmazz nekünk!” (EÉ 199,5)

BŐJT 4. (LAETARE) VASÁRNAPJÁNAK HETE

„Arról ismerjük meg a szeretetet, hogy Jézus az ő életét adta értünk”. (1Jn 3,16)

Ki ne tudná: „szeretni: nem pusztán szó” (EÉ 574). A szeretet nem hangulat, sokkal több érzelmi fellángolásnál is. Bizony kevés, ha csak szavainkban érhető tetten. Kedves szavakkal, homályos ígérekkel nem sokra mennek bajban lévő embertársaink.

Jézus testbe öltözésével valamint életáldozatával felállította a szeretet igazi mértékét. Alkalmi elhatározásunkat, büszkén hirdett jótetteinket hozzá kell mérnünk. Ha ezt tennénk, bizonyára kevesebbet dicsekednénk.

Legyen hát szeretetünk őszinte együttérzés („sírjatok a sírókkal!”), ugyanakkor a sírók könnyeinek letörlése, terheik hordozása. Vegyük komolyan a „miben segíthetek” kérdésre adott választ. Nincs krisztusi szeretet áldozat nélkül! A feleslegből adni csupán alamizsna. Ám ha a magunknak is szükséges időnkben, erőnkben, javainkból adunk, s tesszük ezt személyválogatás nélkül, az már hasonlítani kezd Megváltónk szeretetéhez.

Talán emlékszünk egy valaha énekelt éneksorra: „Te vagy a szeretetnek Remeke, ó, Uram!” (DÉ 446). Remeke, azaz remekbe készült vizsgadarabja, utolérhetetlen mesterműve. A jézusi mértéket soha nem érhetjük el, de a tőle kapott szeretettel legalább induljunk el lába nyomába!

BŐJT 5. (JUDICA) VASÁRNAPJÁNAK HETE

„Jézus Krisztus az engesztelés a mi bűneinkért, de nemcsak a mieinkért, hanem az egész világ bűnéért is.” (1Jn 2,2)

Az őszövétségi gondolkodás szerint a közbenjáró áldozatot bemutató pap voltaképpen imádkozik népéért. Emlékezteti az Istent ígéreteire és esküire, hiszen „a hegyek megszűnhetnek, és a halmok meginoghatnak, de hozzád való hűségem nem szűnik meg ... mondja könyörülő Urad!” (Ézs 54,10)

Az őszövétségi engesztelő áldozat a választott nép tagjaiért történt csupán, s évről évre meg kellett ismétlni. Jézus Krisztus egyszeri és megismételhetetlen áldozata mindnyájunk számára hirdeti bűneink bocsánatát. Ám Isten mai népe nem sajátíthatja ki a Krisztus által elnyert kegyelmet. Isten szeretettel és kegyelemmel az egész világ felé fordul, azok felé is, akik még nem ismerik őt, akik még nem hallottak róla. Kirekesztés helyett befogadásra, bezárkózás helyett misszióra indítson minket Jézus Krisztus golgotai áldozata!

Hirdessük hát kedves énekünk szavával: „Az ÚR, halljátok, nemzetek, Kereszten trónol köztetek!” (EÉ 189,3)

(Folytatás a 3. oldalról.)

„Tanári működésében kiváló tudósi és előadói képességet egyesített. Előadói készsége megelevenítette az egyháztörténet holt korszakait és szereplőit, s gazdag ismeretközlésen kívül gyönyörűséget is jelentett hallgatói számára. Hihetetlen nagy történeti adatkészletet gyűjtött össze. Hangvászorgalommal kutatott, olvasott, jegyzetelt, s mindent elraktározott csodálatos befogadóképességű memóriájába. Szerencsés kezű ember is volt. Ha ismeretlen könyvtárba belépett, bizonyára talált benne értékeset. Ha egy könyvespolc előtt megállott, biztosan olyan könyvet húzott ki, amelynek valami különös érdekessége és értéke volt” – írta a már korábban említett emlékező, Kapi Béla püspök.

Többé nem fordult elő a hallgatók „tréfája”. Nemcsak ismertté, hanem egyre inkább elismertté is lett. 1929-ben a Debreceni Tudományegyetem díszdoktora lett, majd a Luther Társaság és a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság tekintélyes tagja is.

Családi élete is próbás volt, de Isten ezen is átsegítette. Első feleségét, Bakó Emmát az Úristen kiszólitotta házasesetükből. Második felesége, Turcsányi Sarolta papi családból indult. Isten egy leánnyal, Sáríkával áldotta meg őket, de próbával is, mert beteges, gyenge volt. Szülei elmenetele után a győri Szeretetházban lakott. Születésének 100. évfordulóján (1961) felesége és leánya éltek még, amikor egy emlékező írás szerzője ezt írta: „Felkerestem feleségét és leányát egykori soproni hajlékában. A szoba falán a fényképe, asztalán nagy képes Bibliája és néhány könyve. Emlékezik a hitves a régi napokról és a hajdankor éveiről. Olykor ebéd közben hirtelen felkelt – mondja –, átment dolgozószobájába, hogy gyorsan feljegyezzen valamit, és ott felejtkezett. A kert lugasában a mély esti csendben magyarul a csillagokat, majd minket pihenőre küldve elvonult ismét könyvei és jegyzetei közé, hogy éjfélig kutasson, írjon és jegyeztesse.”

1930-ban vonult nyugdíjba, 69 éves korában. De munkáját nem hagyta abba, sőt, mintha megszorodtak volna írásai az utolsó nyolc esztendejében. Hetvenhét éves korában érezte, hogy mennie kell. Egrészét szomorú volt, a Zengedező Mennyei Kar feldolgozása volt utolsó munkája. „Csak még három hetet adna Isten” – sóhajtott. Másrészt azonban felkészülten indult. Későbbi egyháztörténeti professzor utódja írja: „Felöltöztette magát, sorra elbűcsűzött övétől, kedves könyveitől. Énekelt, imádkozott. – Vigyázzatok egymásra! Különösen János apostol leveleit olvassátok – intette családját. 1938. január 30-án örökre letette a tollat.”

HOGYAN ÉRTHETNÉM...?

Amikor nagybőjt vasárnapjain elkísérjük Krisztus Urunkat a keresztféle vezető úton, gondoljunk végig a bűnbeesés témáját egy ószövetségi teológiában járatos lelkészünk segítségével.
Isó Dorottya (ev. lelkész, rovatvezető, Veszprém)

A BŰNBEESÉS

„Amikor az ördög megkísért, szívemet azzal vigasztalom, hitemet azzal erősítem, hogy ismerem azt, aki az ördögöt legyőzte, és aki nékem mindenkor segítség és vigasztalás. A hitem tehát legyőzi az ördögöt.” Ezekkel a szavakkal kezdte Luther Márton az egyik bőjti áhitatát, s éppen ezek a szavak mutatnak rá arra, hogy amit a köznyelvben a bűnbeesés történetének szoktunk nevezni, az valójában nem egy, a régmúltban lejátszódott esemény, amelynek valóságát csak a vallásos emlékezet őrzi, hanem ma is mindannyiunkkal lejátszódó történés.

Tudjuk jól, hogy ösidők óta keresi helyét az ember a világban. Éppen ezért egzisztenciális kérdések, kétségek gyötrik: honnan jövünk; hová tartunk; miért születünk meg, ha meg kell halnunk; miért van rossz ezen a földön?

Izrael népe is megpróbált válaszokat találni ezekre az alapvető emberi kérdésekre. Azzal a szándékkal fordult a kezdetekhez, hogy az eredetből mint okból magyarázatot keressen a világ és az ember jelen állapotára. Alapvető meggyőződése, hogy Isten jó, és az embert kegyelmes jóságából teremtette, üdvösségre hívta. Ezt a felismerést tükrözi Mózes 1. könyvének első két fejezete: az ember és a világ teremtése, kezdeti állapota. Ugyanakkor van Izraelnek egy másik üdvőtörténeti tapasztalata is, amely mindennek ellentmond:

- Retteg az ember Istentől, fenyegetőnek érzi jelenlétét, pedig Isten szereti, és üdvözíteni szeretné. Ennek a félelemnek a hátterében az a tapasztalat húzódik meg, hogy Isten büntető Isten, aki számonkéri vétkeit a bűnösön.
- Állandó és hiábavaló harcban áll az ember a természettel és az emberi szenvedéssel (Jób története), amely kilátástalansággal és reménytelenséggel tölti el.
- Az ember tapasztalata a férfi és nő kapcsolatában megmutatózó törés. Az asszony, akit segítő társul teremtett az Isten az embernek, nem társa, hanem sokkal inkább szolgálja a férfinak, és persze fordítva is igaz mindez. A harmónia helyett az ellenségeskedés jellemzi kettejük kapcsolatát. Az életadást, a gyermekszülést, az emberi élet egyik legszebb momentumát fájdalom és félelem veszi körül.
- Az emberi élet legnagyobb csapása a halál. Az ószövetségi embernél azonban nem a testi-lelki megsemmisülés volt a tragédia valódi oka, hiszen hite szerint a holtak birodalmában (SEOL) lelke tovább él, hanem az, hogy megszakad az élő Istennel való kapcsolata. A SEOL ugyanis az elfelejtettség állapota (lásd Prédikátor könyve).

Mindezek alapján joggal merül fel az őstörténet szerzőjében a kérdés: honnan van mindez? Válaszként pedig a bűnbeesés történetét beszéli el, vagy azt a felismert hitigazságot, hogy az ember jelenlegi állapota a történelem kezdetén elkövetett emberi bűn (ősbűn) következménye. A könyv szerzőjének szándéka tehát elsősorban az, hogy közölje, ami megtörtént, és nem az, hogy hogyan történt.

A bűnbeesés szentírás elbeszélése (1Móz 3) a teremtéstörténet után minden átmenet nélkül (in medias res) a kísértéssel kezdődik. Nevezetesen azzal a meglepő befejezéssel, hogy a kígyó megszólítja az asszonyt, és beszédbe elegyedik vele. Nem véletlen a kígyónak mint szimbólumnak a használata ebben a történetben, hiszen a szerző a korabeli világ elképzelését állítja szemünk elé, miszerint a kígyó félelmetes, rémisztő állat, amely azt a bonyolult kelti, hogy egy magasabb értelem hordozója. Az ókori mitológiákban a kígyó az istenek világhoz kapcsolódik. (A mezopotámiai Gilgames epizóban pl. a kígyó az ember ellensége, aki elragadja tőle a halhatatlanság fűvét. Kánaánban a pogány lakosság körében a kígyó a termékenység jelképe, az élet és a megdicsőülés állata.) A termékenység kultusza mindvégig csábító volt az izraeliták számára, és nagyon sokszor vált az Istentől való elpártolás igazi okává. Évszázadokon keresztül harcoltak a kánaáni kultusz befolyása ellen az ószövetségi próféták. Éppen ezért a kígyó mint szimbólum sokatmondó jelentéstartalommal bírt az izraeliták számára, és a romlást, valamint az üdvösség elvesztését okozó csábításra emlékeztette őket. Ugyanakkor a bűnbeesés történetében a kígyó mindenfajta mitológikus jellegtől megfosztva szerepel. A kígyó az Isten teremtménye, aki ravaszabb a mező minden állatánál. A Sátánnal azonban csak a Kr. e. I. században keletkezett Bölcsesség könyvében azonosítják először. „Isten ugyanis halhatatlanságra teremtette az embert, és saját lényének képmásává tette. A sátán irigysége révén azonban a világra jött a halál, és akik vele tartanak, azok megtapasztalják. (Bölcs 2,23–24)

A bűnbeesés története a halálra rendelt emberi létet az engedetlenséggel és a bűnrel hozza összefüggésbe. Az asszony engedett a kísértésnek, megszegte az isteni parancsot, és a férfi követte őt.

Az engedetlenségre csábítás rejtélye ugyanakkor nem oldódik meg ezzel. A kísértő hang ugyanis Isten egyik teremtményének a hangja, így tehát még mindig megválaszolatlan az: „Ha Isten mindent jónak és tökéletesnek teremtett, hogyan az első teremtéstörténetben olvashattuk, akkor, honnan van a gonosz?” A rossz eredete tehát megmagyarázhatatlan ugyanúgy, mint az emberpárnak az isteni parancsot megszegése utáni élete, hiszen a parancs szerint meg kellett volna halniuk. Ez utóbbi a felfoghatatlan, mondhatni következtelen megbocsátó isteni irgalomban gyökerezik, amely kegyelmi időt ad az embereknek haláluk előtt.

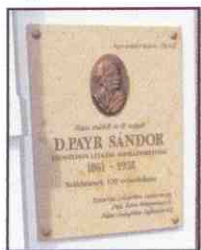
A bűneset után az első emberpár megkísérelte, hogy elrejtőzzön az Úr elől, miután pedig lelepleződtek, a bünt próbálták egymásra háritani. Ez mutatja, hogy a bűnös ember igazán Isten megbocsátó irgalmára és bocsánatára szorul, s csak ebből kifolyólag élhet. Ugyanakkor az az ember, aki Isten parancsolatait megszegi, csak tőle elkülönített életet élhet. Az Édenkert, a korábbi harmónia színhelye – hol eddig Isten közelében lehetett az első emberpár – örökre bezárult. Ezentúl úgy kell élnünk, hogy szembe kell nézniük a bűn és a halál valóságával. Isten megbüntette ugyan az embert, de még a büntetésben is megmutatja irgalmát és szeretetét, amely továbbkíséri az egész emberiséget az üdvőtörténet folyamán, hogy hitet és reménységet ébresszen a szívekben.

„Amikor az ördög megkísért, szívemet azzal vigasztalom, hitemet azzal erősítem, hogy ismerem azt, aki az ördögöt legyőzte, és aki nékem mindenkor segítség és vigasztalás.” Ezért lehet biztatás és vigasztalás számunkra, hogy nem csupán az elbukó, az Istentől elszakadó ember képe áll mindenkor előttünk, hanem az Úr Jézus Krisztusé is, aki halálával legyőzte a Kísértőt, és feltámadásával a benne bízóknak örök életet szerzett. Hogyan ezt bőjt I. vasárnapjának heti igéje is tanítja: „Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.” (1Jn 3,8)

Szabó Ferenc (ev. lelkész, Kemeneshőgyész)

Egyházkerületi nap Pápán

1997. február 22-én döntött úgy egyházunk zsinata, hogy életre hívja a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerületet. E megalakulást kimondó határozatra emlékezve rendezik meg

évente a hagyományos egyházkerületi napot. Idén február 26-án, szombaton Pápán gyűltek össze a kerület evangélikusai. A

hívogató, meghirdetett program délelőttre a 150 évvel ezelőtt született Payr Sándor egyháztörténészre való emlékezést, délutánra pedig a püspökjelöltek bemutatkozó fórumát hirdette meg. Ezen a napon mintegy félezeren voltak kíváncsiak az előadásokra és a püspökjelöltek bemutatkozására.

Az alkalom a templomban Ittész János püspök ApCsel 1,13 alapján tartott áhítatával kezdődött. Ebben hangsúlyozta, hogy kétfokuszú ünnepre gyűlt össze a kerület népe. Alkalom ez arra, hogy az egyház és az apostoli szolgálat lényegéről szóljunk. Az egyház Jézus földön küzdő

népe. Ő arra kéri követőit; tegyenek tanúságot arról, hogy ő az egész világ ura, nem csak a tanítványaié. Ígéretünk van arra, hogy az egyház megmarad, de vajon mi megmaradunk-e benne? Nem az a kérdés, hogy ő megtartja-e az ígéretét, hanem az, hogy hisszük-e ezt. Ő hűséges marad akkor

is, ha mi nem. Az egyháztörténet lényege, hogy újra és újra átéljük a csodát, az evangélium csodáját: csak az Isten tartja meg az egyházát – zárta igehirdetését a püspök.

A program a pápai Gyurácz Ferenc Evangélikus Általános Iskola tanulóinak zenés szolgálatával folytatódott, majd a Payr Sándorra való emlékező előadások következtek. A sort Kendeh K. Péter, a Luther Kiadó igazgatója kezdte, aki bemutatta az évfordulóra megjelentetett Payr emlékkönyvet. Ezután Reformáció 500 és a digitális könyvtár címmel dr. Hubert Gabriella tudományos munkatárs tartott előadást a 2017. évre való előkészületekről, valamint az egyre több virtuális kötetet tartalmazó digitális könyvtárról, melynek segítségével a világhálón is

feltehető egyházunk irodalma. A digitalizálás első szakaszában eddig mintegy 17000 oldalt digitalizáltak, elsőként éppen Payr Sándor kisebb-nagyobb műveit, hiszen – mint hangsúlyozta az előadó – az évforduló előkészületeihez tartozik ez az ünnep és a most megjelent emlékkötet is.

Az előadások sorában Payr Sándor életrajzát Polgárdi Sándor esperes, az emlékkönyv szerkesztője ismertette, majd az ün-

nevelt bibliográfiájáról dr. h. c. Keveházi László egyháztörténész tartott beszámolót. Ebben kiemelte, hogy szinte páratlan szol-

gálatot végzett az egykor élt szerény lelkes-tudósember, aki szinte valamennyi dunántúli gyülekezet történetét feldolgozta. Írásaiban 530 anya- és leánygyülekezet története szerepel, valamint 626 írása jelent meg. Ezt az egyháztörténeti kutatást azóta sem tudta senki túlszárnyalni. A hamarosan megjelenő, az egyházkerület és gyülekezeteinek történetét feldolgozó könyv alapjául Payr Sándor munkája szolgál.

Az ünnepi megemlékezés végén a gyülekezet kivonult a templomból, és a gyülekezeti terem homlokzatán dr. Áldozó Tamás alpolgármester és Polgárdi Sándor esperes leleplezte az egykori egyháztörténész emléktábláját.

Ebéd után a Tarczy Lajos Általános Iskola aulájában fórumbeszélgetés volt az egyetlen délutáni programpont, melyen Bencze András és Szemerei János püspökjelöltek mutatkoztak be, és válaszoltak a feltejt kérdésekre.

Menyes Gyula

Feladó: DUNÁNTÜLI HARANGSZÓ

Szerkesztősége

Győr

Pf.: 1639

9 0 0 1

NYOMTATVÁNY